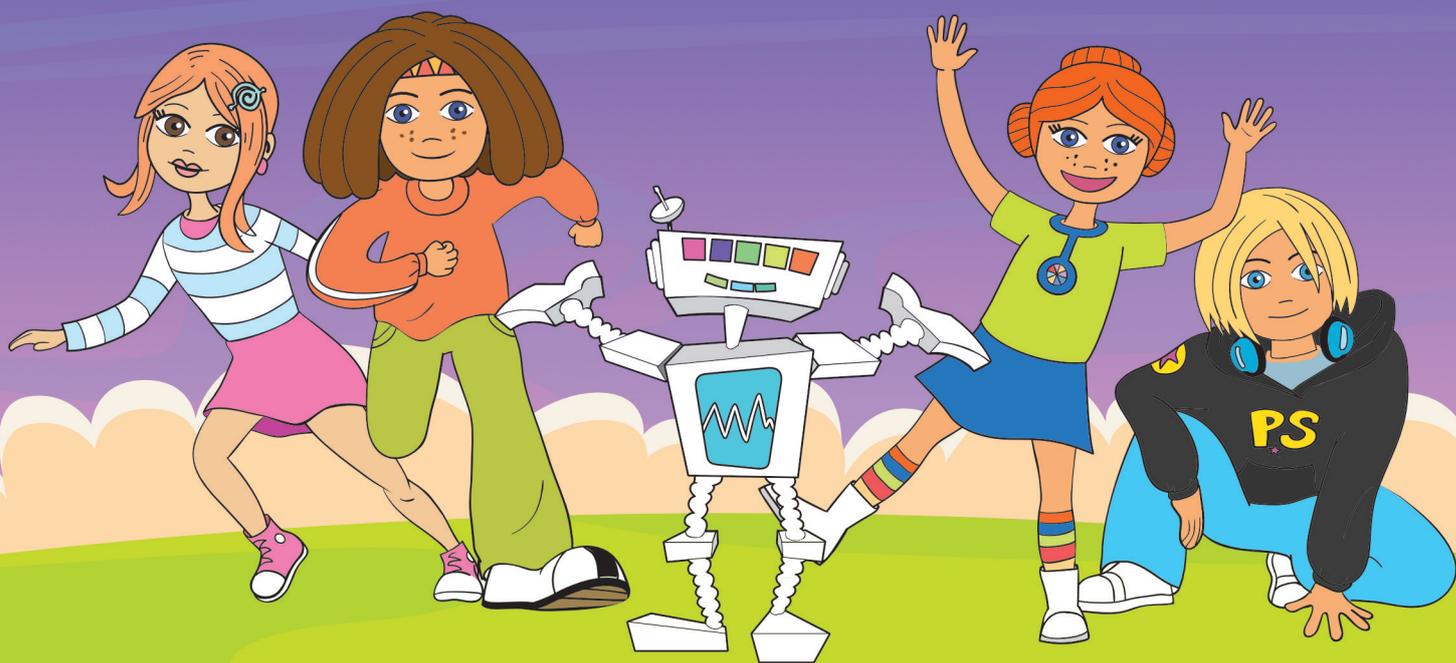

SIECIAKOWE LEKCJE

Scenariusze 6 lekcji dla uczniów
i uczennic szkół podstawowych
Klasy I–II

Sieci@ki.pl

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę dąży do tego, by wszystkie dzieci miały bezpieczne dzieciństwo i były traktowane z poszanowaniem ich godności i podmiotowości.

Chronimy dzieci przed krzywdzeniem i pomagamy tym, które doświadczyły przemocy, by znały swoje prawa, wierzyły w siebie i cieszyły się życiem.

Realizując naszą misję:

- Oferujemy krzywdzonym dzieciom i ich opiekunom pomoc psychologiczną i prawną.
- Uczymy dzieci, jak mogą uniknąć przemocy i wykorzystywania.
- Uczymy dorosłych, jak traktować dzieci/co mogą zrobić, żeby nie były krzywdzone.
- Informujemy dorosłych, jak reagować, gdy podejrzewają, że dziecku dzieje się krzywda.
- Wpływamy na polskie prawo, by jak najlepiej chroniło interes dziecka.

Opracowanie merytoryczne: **Łukasz Wojtasik**

Redakcja i korekta: **Agnieszka Janiszewska**

Opracowanie graficzne: **Norbert Grzelka**

Opracowanie graficzne kart pracy: **Krzysztof Stasiak, Red-Tree.pl**

Tekst publikacji jest dostępny na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

Tekst licencji dostępny na stronie www.creativecommons.org/licences/by-nc-nd/3.0/pl/

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

Dziękujemy Szkole Podstawowej nr 316 w Warszawie za pomoc w przeprowadzeniu pilotażu scenariusza.

Copyright © 2023 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

ul. Walecznych 59

03-926 Warszawa

tel. 22 616 16 69

e-mail: biuro@fdds.pl

www.fdds.pl

Spis treści

- 4 Wstęp
- 5 Charakterystyka „Sieciakowych lekcji”
- 8 Lekcja 1.
Witajcie w świecie Sieciaków
- 12 Lekcja 2.
Chroń swoją prywatność
- 16 Lekcja 3.
Mów, jeśli coś jest nie tak
- 20 Lekcja 4.
Nie ufaj osobom poznanym w sieci
- 24 Lekcja 5.
Szanuj innych w sieci
- 28 Lekcja 6.
Korzystaj z umiarem z internetu
- 32 Karty pracy
- 38 Propozycje edukacyjne projektu Sieciaki.pl

Sieciakowe lekcje

Scenariusze lekcji dla klas I–II

Już od blisko dwóch dekad Sieciaki razem ze Sztuczną Inteligencją i robotem Netrobim uczą dzieci bezpieczeństwa w internecie. Pierwszy pakiet scenariuszy opartych na przygodach czwórki szóstoklasistów trafił do szkół w całej Polsce w 2005 roku.

Edukacja z Sieciakami opiera się na nauczaniu podstawowych, uniwersalnych zasad, jak umiar w korzystaniu z sieci, ograniczone zaufanie do osób poznawanych online, dbałość o prywatność, czy szacunek dla innych osób w sieci. Fabuła Sieciaków zmienia się wraz ze zmieniającym się światem. W serii książek wydawanych w ostatnich latach przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wraz z Wydawnictwem Muchomor, Sieciaki wyposażone w nowoczesne smartwatche, walczą z nadużywaniem smartfonów, szkodliwymi wzorcami urody w sieci, czy tłumaczą do czego prowadzić może bezkrytyczna chęć popularności online.

Lekcje prowadzone na podstawie niniejszych 6 scenariuszy zapoznają uczniów i uczennice niższych klas szkół podstawowych z przygodami Sieciaków, uczą zasad bezpieczeństwa online i zachęcają dzieci do dołączenia do sieciakowej drużyny.

Drogie Nauczycielki, drodzy Nauczyciele! Wiek wczesnoszkolny to kluczowy czas dla edukacji cyfrowej i nauki bezpieczeństwa w sieci. Wiedza i nawyki zdobyte w tym wieku będą procentowały w przyszłości zwiększając bezpieczeństwo dzieci. Dziękuję, że zechcieliście o to zadbać korzystając z niniejszych materiałów.

Z pozdrowieniami,

Łukasz Wojtasik

autor przygód Sieciaków

Charakterystyka „Sieciakowych lekcji”

Czas:

każda z serii sześciu lekcji przewidziana jest na jedną godzinę lekcyjną (45 min). Optymalnym rozwiązaniem jest przeprowadzenie wszystkich sześciu lekcji w możliwie krótkich odstępach czasu.

Cele zajęć:

- wprowadzenie dzieci w tematykę bezpiecznego korzystania z internetu,
- zapoznanie ich z podstawowymi zagrożeniami online,
- przekazanie wiedzy, jak unikać niebezpiecznych sytuacji online,
- nauczenie ich sposobów radzenia sobie w sytuacji zagrożenia w internecie.

Odbiorcy:

uczniowie i uczennice klas I–II szkół podstawowych.

Miejsce:

sala lekcyjna, świetlica, biblioteka.

Materiały:

- wydruki kart pracy,
- naklejki,
- dyplomy.

Wymagany sprzęt:

laptop z dostępem do internetu oraz rzutnik do wyświetlania materiałów graficznych i filmowych z serwisu Sieciaki.pl

Osoby prowadzące:

nauczycielki i nauczyciele, osoby mające doświadczenie w pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym.

Uwaga!

Przed przystąpieniem do zajęć należy zapoznać się z serwisem Sieciaki.pl. Przydatna będzie również lektura książkowych przygód Sieciaków lub wysłuchanie słuchowisk dostępnych na stronie Sieciaki.pl.

Elementy lekcji

Wprowadzenie

Każdą lekcję rozpoczyna wprowadzenie czytane przez osobę prowadzącą i komentowane przez klasę.

Dyskusja

Osoba prowadząca zadaje pytanie, zbiera i komentuje odpowiedzi. Czasami zapisuje zgłoszenia i wnioski na tablicy.

Kreskówka

Podczas każdej lekcji dzieci oglądają jedną krótką kreskówkę. Podczas pierwszej lekcji jest to zwiastun książki „Sieciaki. Misja bezpieczny internet”, przybliżający dzieciom historię powstania drużyny Sieciaków. Podczas lekcji 2–6 są to kreskówki ilustrujące omawiane zasady bezpiecznego korzystania z internetu.

Kto to mówi?

Podczas lekcji 1–5 dzieci biorą udział w quizie „Kto to mówi?”. Osoba prowadząca wyświetla w tym celu klasie stronę prezentującą Sieciuchy (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy) i odczytuje krótką wypowiedź jednego z nich. Zadaniem klasy jest prawidłowe przypisanie jej do odpowiedniego Sieciucha. Przy okazji dzieci poznają podstawowe kategorie zagrożeń online.

Sieciakiem być

Podczas lekcji 1–5 dzieci poznają drużynę Sieciaków. Osoba prowadząca wyświetla w tym celu klasie stronę prezentującą Sieciaki (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciaki). Przy okazji dzieci poznają pozytywne zastosowania sieci.

Karty pracy

Podczas każdej lekcji osoba prowadząca rozdaje dzieciom po jednej karcie pracy (wydruk A4) związanej z omawianym tematem. Wzory kart pracy znajdują się na końcu opracowania. Można je także pobrać ze strony Sieciaki.pl (sieciaki.pl/dla-nauczycieli/propozycje-edukacyjne).

Podsumowanie

Na zakończenie każdej lekcji osoba prowadząca sprawdza, czego dzieci dowiedziały się podczas lekcji, i podsumowuje omówiony materiał.

Edukacja z pakietem scenariuszy „Sieciakowe lekcje” zakłada zaangażowanie rodziców lub opiekunów uczniów i uczennic. Rodzice lub opiekunowie informowani są przez osobę prowadzącą o przystąpieniu dziecka do cyklu zajęć. Po każdej lekcji otrzymują informacje o jej tematyce i rekomendacje dotyczące utrwalenia i pogłębienia w domu omawianych treści.

Propozycja treści dla rodziców przed przystąpieniem dzieci do serii zajęć:

Drodzy Rodzice!

Niebawem rozpoczynamy cykl sześciu „Sieciakowych lekcji”, podczas których Wasze dziecko dowie się, jak bezpiecznie korzystać z internetu. Zajęcia oparte są na fabule przygód Sieciaków, które walczą o bezpieczny internet ze złymi Sieciuchami. Możecie się z nią Państwo zapoznać na stronie Sieciaki.pl.

Lekcje dotyczyć będą pięciu zasad bezpieczeństwa w sieci:

- 1. Chronić swoją prywatność*
- 2. Mów, jeśli coś jest nie tak*
- 3. Nie ufaj osobom poznanym w sieci*
- 4. Szanuj innych w sieci*
- 5. Korzystaj z internetu z umiarem*

Po każdej lekcji otrzymacie Państwo informację o jej tematyce i przebiegu, tak żebyście mogli porozmawiać w domu z dzieckiem – utrwalić zdobytą wiedzę i wykorzystać ją w praktyce.

Zachęcam Państwa do zaangażowania. Wiek wczesnoszkolny jest kluczowym czasem w zakresie edukacji cyfrowej. Zdobyta przez dziecko wiedza może uchronić je przed poważnymi zagrożeniami i zapewnić pozytywną przygodę z internetem dzisiaj i w przyszłości.

Scenariusze lekcji

Lekcja 1.

WITAJCIE W ŚWIECIE SIECIAKÓW!

Lekcja jest wprowadzeniem do serii zajęć o bezpieczeństwie w sieci i zaproszeniem do zapoznania się z książkami, słuchowiskami i serwisem internetowym poświęconymi przygodom Sieciaków.

Cele:

- zainteresowanie uczniów i uczennic przygodami Sieciaków,
- zapoznanie dzieci z podstawowymi zagrożeniami w sieci,
- zaproszenie do serii lekcji o bezpieczeństwie w sieci.

1. Wprowadzenie

Osoba prowadząca czyta:

”Opowiem wam historię. Dawno, dawno temu pewien człowiek o imieniu Karol Ryfer chciał stworzyć grę i zarobić na tym dużo pieniędzy. Ale prace nad grą się ciągnęły i ciągnęły – końca nie było widać. Karol Ryfer postanowił więc w inny sposób się wzbogacić – włamał się przez internet do banku. Został jednak złapany przez policję i trafił do więzienia. Postanowił z niego uciec. Wiecie jak? Przez łącza internetowe. Razem z czwórką współwięźniów wskoczyli w ekran monitora i trafili do sieci. Mieli z niej szybko wyjść, ale to już im się nie udało. Trafili do tej niedokończony gry Karola Ryfera. Zamienili się w czarne stwory i postanowili czynić w internecie jak najwięcej zła.

Jak myślicie? Czy ta historia jest prawdziwa?

Osoba prowadząca tłumaczy dzieciom, że to nie jest prawdziwa historia – to początek pierwszej części książki o Sieciakach i Sieciuchach. Zwraca uwagę, że co prawda postacie w tych książkach są fikcyjne, jednak zagrożenia internetowe, z którymi walczą Sieciaki, są jak najbardziej realne, i warto je znać. Informuje dzieci, że z przygodami Sieciaków mogą się zapoznać czytając książki, słuchając słuchowisk lub przeglądając stronę Sieciaki.pl.

2. Kreskówka

Osoba prowadząca wyświetla na ekranie serwis Sieciaki.pl. Prezentuje dzieciom strukturę strony i zachęca do korzystania z niej w domu, z rodzicami.

Pokazuje dzieciom film – zwiastun książki „Sieciaki. Misja bezpieczny internet” (Sieciaki.pl/tv). Informuje, że z tą historią mogą się zapoznać, kupując książkę lub wypożyczając ją z biblioteki, a także dzięki słuchowisku radiowemu dostępnemu bezpłatnie na stronie (Sieciaki.pl/sluchowisko).

3. Dyskusja

„Jak myślicie, czy internet jest dobry, czy zły?”

Osoba prowadząca zachęca dzieci do wypowiedzi dotyczących dobrych zastosowań sieci oraz związanych z nią zagrożeń. Prowadzi dyskusję w kierunku wniosku, że internet daje dużo możliwości, ale trzeba umieć radzić sobie z czającymi się w nim zagrożeniami.

4. Kto to mówi?

„W książkach „Sieciaki” za zło w sieci odpowiedzialne są złe Sieciuchy. Co prawda są to postaci fikcyjne, ale pamiętajcie, że w sieci faktycznie są osoby, które robią złe i niebezpieczne rzeczy. Trzeba na nie uważać. Trzeba też uważać na to, żeby nie zachowywać się tak jak one. Bo Sieciuchy tylko na to czekają!”

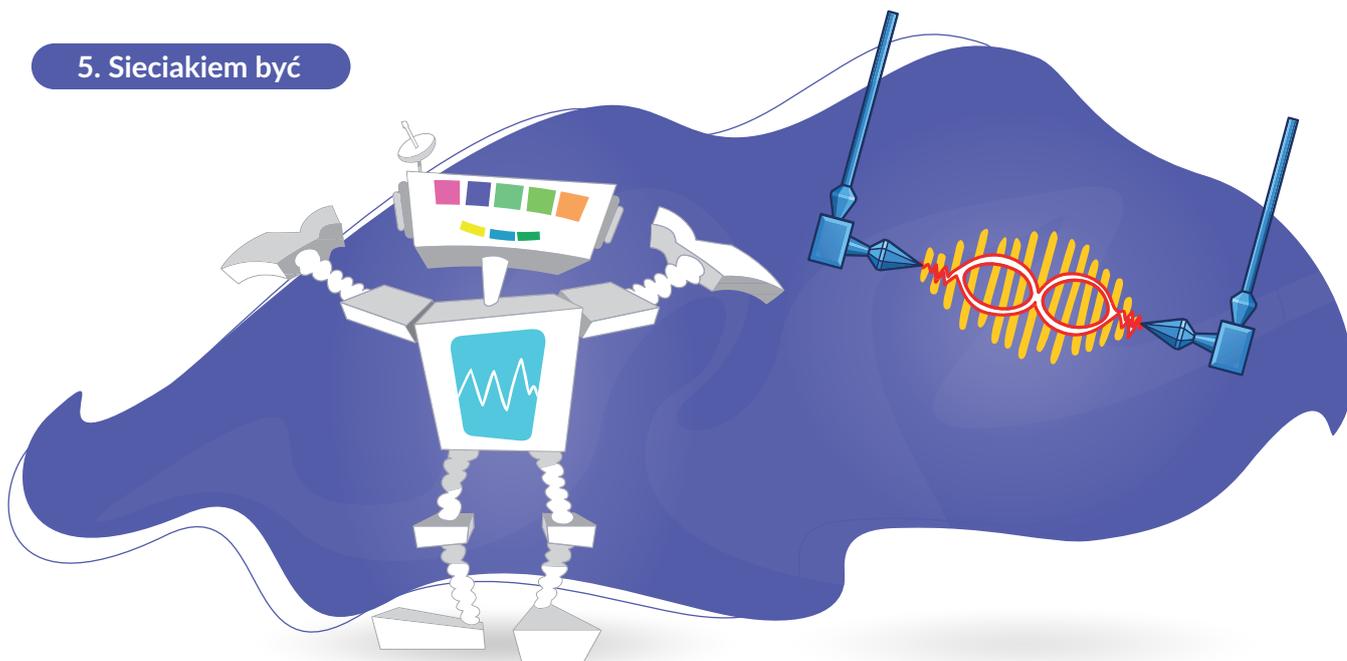
Osoba prowadząca zaprasza klasę do zabawy „Kto to mówi?”. Wyświetla w tym celu klasie stronę prezentującą Sieciuchy (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy). Odczytuje krótką wypowiedź jednego z nich:

„To ja, genialny władca internetowych ciemności! Nienawidzę Sztucznej Inteligencji, Netrobiego i wszystkich Sieciaków. Mam w głowie wspaniały plan przejęcia władzy w całym internecie!”

Cała klasa (lub wyznaczona osoba) próbuje odgadnąć, która z postaci wyświetlanych na ekranie wypowiada te słowa. Po ustaleniu prawidłowej odpowiedzi osoba prowadząca uruchamia krótki film z wypowiedzią **CZYSTEGO ZŁA**.

Osoba prowadząca dziękuje za aktywność dzieciom i zapowiada, że o kolejnych Sieciuchach porozmawia z nimi podczas następnych Sieciakowych lekcji.

5. Sieciakiem być

„ Sieciuchy robią wszystko, żeby zaszkodzić porządnym ludziom. Ale, jak już wiecie, jest na szczęście drużyna Sieciaków, które razem ze Sztuczną Inteligencją i Robotem Netrobim walczą z Sieciuchami. Co najważniejsze, Sieciaki znają dobrze zasady bezpieczeństwa w sieci i potrafią zadbać o swoje bezpieczeństwo.

Chcecie dołączyć do Netki, Ajpi, Spociaka i Kompla? Chcecie zostać Sieciakami?

Osoba prowadząca znajduje na stronie sekcję poświęconą Sieciakom i odtwarza filmiki z wypowiedziami SI i Netrobiego (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciaki). Po odtworzeniu filmiku osoba prowadząca wręcza dzieciom naklejki z postacią SI i Netrobiego.

Zapowiada, że na kolejnych Sieciakowych lekcjach dzieci będą poznawali bliżej drużynę Sieciaków.

6. Karta pracy

Uczniowie i uczennice otrzymują kartę pracy nr 1 przedstawiającą drużynę Sieciaków. Ich zadaniem jest pokolorowanie jej. Jeżeli podczas lekcji nie wystarczy czasu na realizację tego zadania, może być wykonane w domu, w ramach pracy domowej.

7. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”? Albo: „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, dopytuje co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- internetowe zagrożenia i pozytywy,
- imiona Sieciaków i Sieciuchów.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca dzieci do zapytania rodziców, czy dostali taką informację, i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

” Drodzy Rodzice!
Rozpoczęliśmy dzisiaj cykl sześciu „Sieciakowych lekcji”, poświęconych bezpiecznemu i pozytywnemu korzystaniu z ekranów.

Pierwsza lekcja miała na celu wprowadzenie dzieci w świat przygód Sieciaków i zachęcenie ich do aktywnego udziału w kolejnych lekcjach.

Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- odwiedzenia wspólnie strony Sieciaki.pl,
- wspólnej lektury pierwszej części książki o przygodach Sieciaków „Sieciaki. Misja bezpieczny internet” (do zamówienia online),

lub

- wysłuchania słuchowiska internetowego „Sieciaki. Misja bezpieczny internet” (bezpłatnie, na stronie Sieciaki.pl).

Jest to pierwsza z serii lekcji, podczas których uczniowie i uczennice poznają Sieciakowe Zasady Bezpieczeństwa. Spotkanie poświęcone jest pierwszej zasadzie: „Chroń swoją prywatność”.

Cele:

- zapoznanie dzieci z ideą zasad bezpieczeństwa w sieci,
- wprowadzenie terminu „prywatność w sieci”,
- zapoznanie ze sposobami ochrony prywatności online.

1. Wprowadzenie

Osoba prowadząca czyta:

„Kiedy w internecie pojawiły się Sieciuchy, ludzie zaczęli się zastanawiać, jak się ich pozbyć. Okazało się to bardzo trudne, bo zawsze znajdzie się w sieci ktoś, kto będzie chciał kogoś skrzywdzić, oszukać czy obrazić. W celu walki z internetowym złem naukowcy i naukowcy z całego świata połączyli swoje siły i stworzyli Sztuczną Inteligencję, czyli SI. Ale nawet SI nie dawała sobie rady z Sieciuchami, dlatego znalazła w sieci grupkę dzieciaków – Netkę, Ajpi, Spociaka i Kompla.

To już wiecie...

Ale czy wiecie, że zanim Netka, Ajpi, Spociak i Kompel zostali drużyną Sieciaków, musieli przejść szkolenie – poznać największe zagrożenia i nauczyć się Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa?

Czy Wy też chcecie zostać Sieciakami? Czy chcecie poznać Sieciakowe Zasady Bezpieczeństwa? Dzisiaj poznamy pierwszą z nich.

2. Kto to mówi?

„Najpierw zapraszam was do zabawy „Kto to mówi?” – poznamy kolejnego złego Sieciucha.

Osoba prowadząca wyświetla klasie stronę prezentującą Sieciuchy (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy). Odczytuje krótką wypowiedź jednego z nich:

„Po prostu lubię łamać prawo.
Potrafię kraść jak mały kto!

Cała klasa (lub wyznaczona osoba) próbuje odgadnąć, który z Sieciuchów wypowiada te słowa. Po ustaleniu prawidłowej odpowiedzi osoba prowadząca uruchamia krótki film z wypowiedzią Sieciucha **KRADZIEJA**. Uzupełnia go krótkim komentarzem, rozmawia z klasą.

Komentarz/dyskusja po prezentacji filmu:

”Kradziej mówił o danych osobowych, muzyce, filmach. A co jeszcze Kradziej albo ludzie, którzy zachowują się jak Kradziej, kradną w sieci? Słyszeliście o takich sytuacjach? Zdarza się, że wyłudniają od kogoś pieniądze. Na przykład pobierają pieniądze za towar, którego nigdy nie wysyłają. Kradną numer karty kredytowej i inne dane. Włamują się komuś do gry i okradają go z cennych przedmiotów albo waluty.

3. Dyskusja

”Zanim poznacie pierwszą zasadę bezpieczeństwa w sieci, zastanowimy się, jakie informacje ludzie zostawiają o sobie w sieci.

Osoba prowadząca proponuje krótką pracę w grupach lub zbiera spontaniczne odpowiedzi od całej klasy. Zadaniem dzieci jest stworzenie jak najszerszego katalogu prywatnych informacji, które ludzie zostawiają w sieci – poprzez wypełnianie formularzy, publikacje w serwisach społecznościowych, kontakty online z innymi osobami itp.

Osoba prowadząca zapisuje odpowiedzi na tablicy. Naprowadza na odpowiedzi tak, żeby powstał możliwie szeroki katalog, a w nim m.in.: imię, nazwisko, pseudonim, adres, numer telefonu, numer karty kredytowej, informacje o zainteresowaniach, informacje o rodzinie, zdjęcia (to również informacja, bo widać na nich jak wyglądamy, w jakim jesteśmy wieku), nazwa szkoły, miejsce pracy itd.

Osoba prowadząca zwraca uwagę, że niektóre z tych informacji są prywatne, opisują nas i naszych bliskich, i należy je trzymać dla siebie i nie dzielić się nimi w sieci, a jeśli już, to tylko za wiedzą i zgodą rodziców.

Odwołując się do informacji zapisanych na tablicy, osoba prowadząca zwraca uwagę dzieci, w jaki sposób Sieciuchy mogą wykorzystać prywatne informacje znalezione w sieci:

- na podstawie informacji o zainteresowaniach dziecka Kłamacz może udawać kogoś, kim nie jest, żeby się z nim zaprzyjaźnić, a potem skrzywdzić,
- znając czyjeś imię, nazwisko i numer karty kredytowej Kradziej może ukraść komuś pieniądze,
- znając czyjś adres e-mail Śmieciuch może kogoś zasypywać reklamami,
- znając czyjś numer telefonu Bełkot może do niego wydzwaniać i obrażać.

4. Kreskówka

”Jak myślicie, czy Sieciaki podają obcym swoje dane osobowe? Zapraszam was do obejrzenia kreskówki o pierwszej **Sieciakowej Zasadzie Bezpieczeństwa: Chroń swoją prywatność!**

Osoba prowadząca odtwarza kreskówkę: „Chroń swoją prywatność” (sieciaki.pl/tv).

5. Karta pracy

Osoba prowadząca rozdaje dzieciom kartę pracy nr 2 (alternatywnie może wyświetlić kartę pracy na ekranie i rozwiązywać zadania wspólnie z całą klasą).

” Jest jeszcze jedna bardzo ważna rzecz związana z bezpieczeństwem w sieci i ochroną naszej prywatności.

To coś chroni prywatności ludzi w sieci. Jak jest mocne, to jesteśmy bezpieczni, a jak słabe, to nie. Domyślcie się, co mam na myśli?

Nie komentuje ewentualnych odpowiedzi. Zapowiada, że odpowiedź na to pytanie jest słowem, które ułoży się w polach zaznaczonych pogrubionymi liniami, kiedy dzieci poprawnie rozwiążą krzyżówkę.

Osoba prowadząca sprawdza, czy wszyscy uczniowie i uczennice poprawnie rozwiązali krzyżówkę, a następnie komentuje:

” *Hasło chroni dostępu do naszych urządzeń, takich jak telefon. Chroni też dostępu do rozmaitych serwisów internetowych. Kto z Was posługuje się hasłem? Nawet jeżeli nie posługujecie się jeszcze hasłami, to i tak warto zapamiętać, że hasło nie może być łatwe do odgadnięcia, bo chroni dostępu do naszych prywatnych danych. Dobre hasło chroni nas przed Sieciuchami.*

Przytacza kilka zasad związanych z tworzeniem bezpiecznego hasła:

- powinno być trudne do odgadnięcia (nie może to być nasze imię albo imię naszego psa lub kota),
- jeżeli jest ciągiem cyfr (np. hasło do odblokowania telefonu), nie mogą to być proste ciągi cyfr, jak np. 1234, albo 1122,
- powinno być długie,
- powinno zawierać duże i małe litery oraz cyfry,
- trzyma się je w tajemnicy.

Osoba prowadząca zachęca dzieci do pokolorowania kolorowanki lub proponuje im zrobienie tego w domu.

6. Sieciakiem być

” *Na koniec pora, żebyście poznali bliżej **SPOCIAKA**. Dowiedcie się, jakie są jego zainteresowania i jakie moce dostał od SI.*

Osoba prowadząca wchodzi w sekcję „Sieciaki” i odtwarza film z wypowiedzą Spociaka. Po filmie zwraca uwagę klasy na zainteresowania chłopca – hip-hop i deska. Pyta klasę, w jaki sposób internet może być przydatny Spociakowi w rozwijaniu jego pasji. Komentuje i uzupełnia wypowiedzi klasy, tak żeby zabrzmiały następujące zastosowania sieci:

- słuchanie muzyki w serwisach muzycznych,
- oglądanie ulubionych artystów na YT,
- aplikacje do tworzenia własnej muzyki,
- filmy instruktażowe (tutoriale) poświęcone jeździe na desce,
- fora dyskusyjne, profile, strony poświęcone jeździe na desce.

Na koniec rozdaje dzieciom naklejki z podobizną Spociaka.

7. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”? Albo: „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- brzmienie poznanej zasady: **„Chroń swoją prywatność”**,
- imię i cechy poznanego Sieciucha,
- imię i cechy poznanego Sieciaka.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca dzieci do zapytania rodziców, czy dostali taką informację, i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

” Drodzy Rodzice!
Za nami druga „Sieciakowa lekcja”, podczas której dzieci dowiedziały się, czym są Sieciakowe Zasady Bezpieczeństwa, i poznały pierwszą z nich: „Chroń swoją prywatność”. Rozmawialiśmy o tym, czym jest prywatność w internecie (dane osobowe, prywatne informacje, wizerunek) i jak o nią zadbać. Dzieci poznały również bliżej jednego z Sieciaków – Spociaka (rozmawialiśmy o tym, jak wykorzystywać internet do rozwijania pasji) oraz jednego z Sieciuchów – Kradzieja (rozmawialiśmy o problemie kradzieży i wyłudzeń w sieci).

Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- zapytania dziecka o prywatność w sieci, pogłębienia jego wiedzy, wzbogacenia o własne doświadczenia,
- pamiętaniu o temacie prywatności w codziennych rozmowach i przy okazji udostępniania dziecku nowych aplikacji, serwisów, gier online.

MÓW, JEŚLI COŚ JEST NIE TAK

Podczas tej lekcji uczniowie i uczennice dowiadują się, jak ważne jest informowanie rodziców i innych zaufanych osób dorosłych w sytuacji zagrożenia w sieci. Poznają drugą Sieciakową Zasadę Bezpieczeństwa – „Mów, jeśli coś jest nie tak”

Cele:

- nauczenie dzieci reagowania na niebezpieczne sytuacje w sieci,
- wprowadzenie terminu „zaufana osoba dorosła”,
- poinformowanie o telefonie zaufania 116 111.

1. Wprowadzenie

Osoba prowadząca czyta:

„Kiedy Sztuczna Inteligencja zaczęła się zajmować bezpieczeństwem w sieci, zauważyła, że nie wszystkie dzieci, które spotykają na swojej drodze Sieciuchy, kogoś o tym informują.

Pomyślała sobie wtedy:

– To niedobrze. Przecież nawet ja nie potrafię sobie poradzić z każdą niebezpieczną sytuacją. A co dopiero dzieci. Coś muszę z tym zrobić.

Od tego czasu zawsze, kiedy wiedziała, że jakieś dziecko jest zagrożone, próbowała mu pomóc, ale też zawsze je prosiła, żeby koniecznie poinformowało o swoim problemie rodziców albo inną zaufaną osobę dorosłą.

Niektóre dzieci się obawiały. Niektóre mówiły, że nie wiedzą, do kogo miałyby się zgłosić. Albo że się obawiają mówić o swoich problemach. Jednak po krótkiej rozmowie z SI zazwyczaj zmieniały zdanie.

2. Kreskówka

„Druga Sieciakowa Zasada Bezpieczeństwa brzmi „Mów, jeśli coś jest nie tak”. Obejrzyjcie uważnie kreskówkę.

Osoba prowadząca odtwarza kreskówkę: „Mów, jeśli coś jest nie tak” (sieciaki.pl/tv).

3. Dyskusja

„A teraz zastanówmy się wspólnie: w jakich sytuacjach w internecie powinniście mówić rodzicom albo opiekunom, że coś jest nie tak?”

Dzieci w kilkusobowych grupach dostają za zadanie ustalenie kilku niebezpiecznych sytuacji, w których powinno się poinformować zaufaną osobę dorosłą.

Po wykonaniu zadania każda grupa po kolei przytacza po jednym pomysłem aż do ich wyczerpania. Osoba prowadząca zapisuje sytuacje na tablicy – komentuje, dopytuje, chwali pomysłowość uczniów. Ważne, żeby na liście pojawiły się takie sytuacje jak:

- próba kontaktu ze strony nieznajomej osoby,
- propozycja spotkania od obcej osoby,
- prośba o przesłanie zdjęcia,
- wyzwiska,
- straszenie,
- strony z dziwnymi treściami.

4. Karta pracy

Osoba prowadząca prosi dzieci o zastanowienie się, u kogo mogą szukać pomocy w sytuacji zagrożenia w sieci. Uczniowie i uczennice zgłaszają swoje pomysły.

Osoba prowadząca rozdaje dzieciom (indywidualnie lub w małych grupach) karty pracy nr 3 (alternatywnie może wyświetlić kartę pracy na ekranie i rozwiązywać zadania wspólnie z całą klasą). Dzieci mają znaleźć na wykreślance jak najwięcej osób, u których można szukać pomocy. Po kilku minutach pyta, ile osób znaleźli. Następnie wspólnie z klasą ustala kompletną listę osób wymienionych w wykreślance.

W komentarzu osoba prowadząca zwraca uwagę dzieci, że każdy może mieć inną osobę, z którą najłatwiej mu porozmawiać. Prosi, żeby uczniowie i uczennice pomyśleli o jednej osobie albo kilku osobach, z którymi byłoby im najłatwiej podzielić się problemem napotkanym w sieci. Nie zbiera odpowiedzi. Podsumowuje, że warto mieć je w pamięci i zawsze szukać u nich pomocy, kiedy dzieje się coś złego.

Dzieci rozwiązują kolejne zadanie w karcie pracy nr 3. W efekcie przypominają sobie (słyszeli o tym wcześniej w kreskówce) numer telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111. Osoba prowadząca przekazuje dzieciom podstawowe informacje o telefonie zaufania:

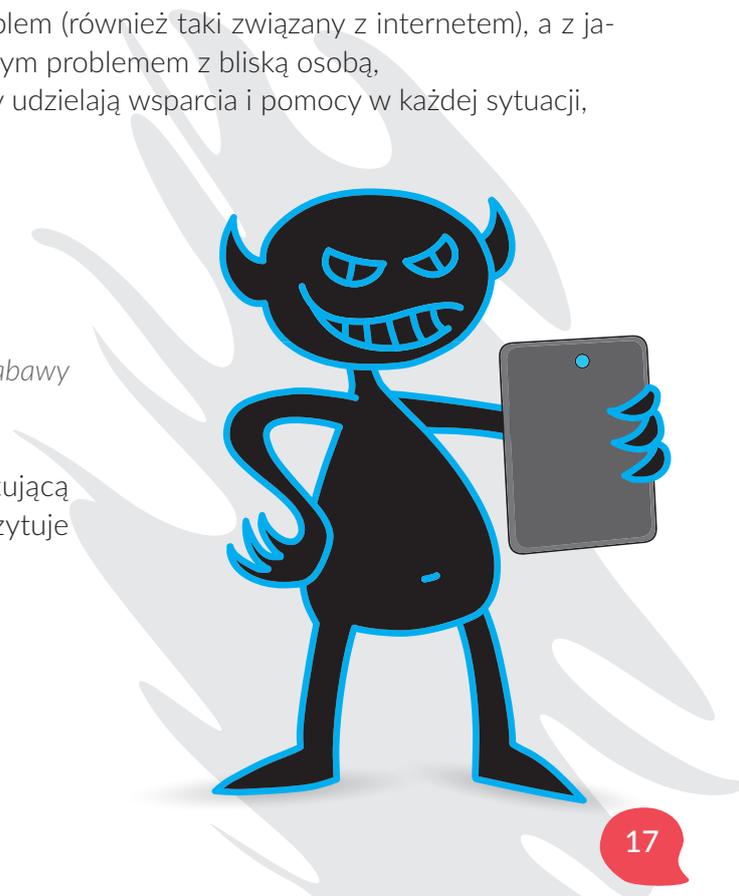
- dzieci mogą dzwonić na ten numer, kiedy mają problem (również taki związany z internetem), a z jakiegos powodu nie mogą lub nie chcą się podzielić tym problemem z bliską osobą,
- w telefonie pracują konsultanci i konsultantki, którzy udzielają wsparcia i pomocy w każdej sytuacji,
- telefon jest czynny całą dobę,
- telefon jest anonimowy i bezpłatny.

5. Kto to mówi?

”Poznamy kolejnego złego Sieciucha. Zapraszam was do zabawy „Kto to mówi?”

Osoba prowadząca wyświetla klasie stronę prezentującą Sieciuchy (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy). Odczytuje krótką wypowiedź jednego z nich:

”Robię z internetu wielkie wysypisko śmieci.

Cała klasa (lub wyznaczona osoba) próbuje odgadnąć, który z Sieciuchów wypowiada te słowa. Po ustaleniu prawidłowej odpowiedzi osoba prowadząca uruchamia krótki film z wypowiedzią **ŚMIECIUCHA**.

Komentarz/dyskusja po prezentacji filmu:

„Śmieciuch wrzuca do sieci różne śmieci gdzie popadnie – reklamy, spam – czyli maile wysyłane na ślepo do milionów ludzi, „tańcuszki” typu: „jak wyślesz to do 10 osób, to będziesz bogaty”, bezwartościowe filmiki czy treści.

6. Sieciakiem być

„A teraz pora, żebyście poznali bliżej **AJPI**. Dowiedzie się jakie moce, dostała od SI.

Osoba prowadząca wchodzi w sekcję „Sieciaki” i odtwarza film z wypowiedzią Ajpi. Po filmie zwraca uwagę na to, że uczniowie i uczennice, którzy czytali sieciakowe książki lub słuchali słuchowisk wiedzą, że Ajpi lubi internet, ale od TikToka czy Instagrama woli programowanie. Pyta klasę, czy wiedzą co to jest programowanie?

Komentuje i uzupełnia wypowiedzi klasy, tak żeby wybrzmiało następujące podsumowanie:

- Dzięki umiejętności programowania można tworzyć własne gry, programy, aplikacje.
- Programowanie może być naprawdę fajną zabawą.
- Dzieci mogą się uczyć programowania na kursach w szkole albo w domu kultury albo kursach online w sieci?
- Ten kto umie programować w przyszłości może znaleźć fajną pracę np. w firmie która tworzy gry.

Na koniec pyta klasę:

„Kto z was chciałby uczyć się programowania? Porozmawiajcie o tym ze swoimi rodzicami.

Na koniec osoba prowadząca rozdaje dzieciom naklejki z podobizną Ajpi.

7. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”? Albo: „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- brzmienie poznanej zasady: **„Mów, jeśli coś jest nie tak”**,
- imię i cechy poznanego Sieciucha,
- imię i cechy poznanego Sieciaka.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca uczniów do zapytania rodziców, czy dostali taką informację, i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

” Drodzy Rodzice!

Za nami trzecia „Sieciakowa lekcja”, podczas której dzieci poznały zasadę bezpieczeństwa: „Mów, jeśli coś jest nie tak”. Rozmawialiśmy o tym, jak ważne jest informowanie rodziców i innych zaufanych osób dorosłych w sytuacji zagrożenia czy niepewności w sieci. Dzieci poznały również bliżej jednego z Sieciaków – Ajpi (rozmawialiśmy o tym, czym jest programowanie i dlaczego warto się nim zainteresować) oraz jednego z Sieciuchów – Śmieciucha (rozmawialiśmy o problemie zaśmiecania sieci spamem i innymi bezwartościowymi treściami)

Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- zapewnienia dziecka, że zawsze w sytuacji zagrożenia lub niepewności w sieci może liczyć na Wasze bezwarunkowe wsparcie,
- przypominaniu dziecku o zasadzie „Mów, jeśli coś jest nie tak” i uważności na zachowanie dziecka w kontekście korzystania z sieci, tak żeby w porę reagować na sytuacje zagrożenia.

Podczas tej lekcji uczniowie i uczennice poznają trzecią z Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa: „Nie ufaj osobom poznawanym w sieci”.

Cele:

- uświadomienie dzieciom zagrożeń związanych z kontaktami z obcymi osobami w sieci,
- nauczenie unikania kontaktów online z obcymi,
- wskazanie sposobów reagowania na niechciane kontakty online.

1. Wprowadzenie

Osoba prowadząca czyta:

„Kiedy Sztuczna Inteligencja wybrała na swoich pomocników Netkę, Ajpi, Spociaka i Kompla, od razu opowiedziała im o złych Sieciuchach.

– Co prawda wszystkie Sieciuchy są wredne i niebezpieczne, jednak na jednego z nich trzeba szczególnie uważać. Udaje często kogoś miłego i fajnego tylko po to, że kogoś wprowadzić w błąd a potem skrzywdzić. Mam na myśli... – SI zawiesiła na chwilę głos...

– Czyli, już po nas, tak? – przerwał jej zaniepokojony Spociak. No bo skąd mamy wiedzieć, czy ktoś jest uczciwy, czy nas oszukuje. Czy jest tym, za kogo się podaje, czy nie – zapytał zaniepokojony Spociak.

2. Kto to mówi?

Osoba prowadząca wchodzi do sekcji „Sieciuchy” (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy). Pyta klasę: jak myślicie, kogo miała na myśli SI? Który z Sieciuchów mógłby wypowiedzieć takie słowa:

„W łatwy sposób potrafię zwabić ofiarę. Wystarczy, że udaję kogoś, kim naprawdę nie jestem.

Cała klasa (lub wyznaczona osoba) próbuje odgadnąć, który z Sieciuchów wypowiada te słowa. Po ustaleniu prawidłowej odpowiedzi osoba prowadząca uruchamia krótki film z wypowiedzią Sieciucha **KŁAMACZA**.

3. Kreskówka

” Co prawda SI ostrzegęła Sieciaki przed Kłamaczem, jednak najwyraźniej Ajpi nie słuchała jej uważnie. Z resztą zobaczcie sami...

Osoba prowadząca wyświetla klasie kreskówkę „Nie ufaj osobom poznanym w sieci” ([siaciaki.pl/tv](https://www.siaciaki.pl/tv)).

Po jej obejrzeniu osoba prowadząca informuje dzieci:

” Jak widzicie, Ajpi była nieuwważna. Teraz już od dawna jest Sieciakiem i takie wpadki się jej nie zdarzają, bo dobrze zna zasadę „Nie ufaj osobom poznanym w sieci”. Dzisiejsza lekcja poświęcona jest tej właśnie, trzeciej już, Sieciakowej Zasadzie Bezpieczeństwa.

4. Dyskusja

” Zastanówmy się teraz, jak rozpoznać Kłamacza?

Dzieci (indywidualnie, w parach lub na forum całej klasy) zastanawiają się, po czym poznać, że mamy w sieci do czynienia z Kłamaczem. Co powinno wzbudzić podejrzenia dziecka w kontaktach z inną osobą w sieci?

Propozycje zapisywane są na tablicy. Ważne, żeby na liście pojawiły się następujące cechy rozmowy z nieznaną osobą:

- odzywa się do nas w sieci nagle, nieoczekiwanie,
- jest przesadnie miła,
- podszywa się pod inną osobę,
- wypytuje o prywatne informacje,
- jest ciekawa naszego życia,
- wie sporo na nasz temat, chociaż jej nie znamy,
- prosi o przestanie zdjęć albo filmów,
- wypytuje o rodziców i rodzeństwo.

W podsumowaniu osoba prowadząca podkreśla, że kiedy kontaktujemy się z kimś nieznanym w sieci, to nigdy nie możemy być pewni, z kim mamy do czynienia.

” Na szczęście jest kilka prostych sposobów na to, by przechytryć Kłamacza i nie dać się oszukać obcej osobie w sieci. Jak myślicie, jakie to sposoby?

Osoba prowadząca proponuje dyskusję na forum klasy, w efekcie której powstaje lista zasad bezpieczeństwa dotycząca kontaktów online. Zasady hasłowo zapisuje na tablicy i komentuje. Ważne, żeby znalazły się wśród nich następujące:

- **Kontaktujemy się w sieci tylko ze znajomymi i rodziną**

Nie rozmawiamy w sieci z osobami, których nie znamy, nie odbieramy SMS-ów i telefonów z nieznanymi numerami. Nigdy na nie nie odpowiadamy.

- **Nie podajemy w sieci prywatnych informacji**

Dzięki temu Kłamacz nie dowie się na przykład, jaki jest nasz adres e-mail albo numer telefonu. Nie będzie też wiedział, jakie są nasze zainteresowania itp., więc trudniej będzie mu nas oszukać.

- **Nigdy nie spotykamy się z osobami poznanymi w sieci**

Zawsze informujemy o takich propozycjach rodziców. Nigdy nie umawiamy się z obcymi z sieci. Kiedy przyjdzie na to czas, to tylko za wiedzą i zgodą rodziców, ale warto z takimi spotkaniami poczekać jeszcze kilka lat.

- **Nie wysyłamy obcym osobom zdjęć**

Czasami Kłamaczowi tylko o to chodzi, żeby wyłudzić od dzieci ich zdjęcia lub filmiki. Najbezpieczniej nie publikować i nikomu nie wysyłać w sieci swoich zdjęć.

- **O podejrzanych kontaktach zawsze informujemy zaufaną osobę dorosłą**

Ważne to jest też dlatego, by Kłamacz nie mógł krzywdzić innych dzieci.

5. Karta pracy

” Rozmawiamy dzisiaj o tym, jak unikać w sieci Kłamacza. Na poprzednich lekcjach rozmawialiśmy też o innych Sieciuchach. Sztuką jest korzystać z internetu tak, żeby było to przyjemne, mądre i... bezpieczne.

Przed wami zadanie. Spróbujcie przejść przez internet nie spotykając po drodze żadnego Sieciucha, a z pomocą Drużyny Sieciaków dotrzeć do SI. Powodzenia!

Osoba prowadząca rozdaje uczniom i uczennicom karty pracy nr 4 z labiryntem.

6. Sieciakiem być

” A teraz pora, żebyście poznali bliżej **KOMPLA**. Dowiedcie się, jakie ma zainteresowania i jakie moce dostał od SI.

Osoba prowadząca wchodzi w sekcję „Sieciaki” i odtwarza film z wypowiedzą Kompla (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciaki). Po filmie prowadzi dyskusję z klasą i komentuje:

” Ci z Was którzy czytali sieciakowe książki lub słuchali słuchowisk wiedzą, że Kompel nie tylko lubi komputery ale lubi też słuchać muzyki reggae. Ostatnio nawet zaczął się uczyć grać taką muzykę na gitarze. Jak myślicie czy przydatny jest mu w tym internet?

Tak, w internecie, np. na You Tube jest mnóstwo filmów, które uczą gry na różnych instrumentach. Nawet zupełnie od podstaw? Co wy na to?

Na jakich instrumentach uczycie się grać lub chcielibyście się uczyć? Internet może być dla was pomocny. W przyszłości będziecie też mogli pokazać w nim jak gracie. A może kiedyś sami założycie kanał w którym będziecie uczyli grać inne osoby?

Na koniec osoba prowadząca rozdaje uczniom i uczennicom naklejki z podobizną Kompla.

7. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”? Albo: „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- brzmienie poznanej zasady: „**Nie ufaj osobom poznanym w sieci**”,
- imię i cechy poznanego Sieciucha,
- imię i cechy poznanego Sieciaka.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca dzieci do zapytania rodziców, czy dostali taką informację, i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

” Drodzy Rodzice!

Za nami czwarta „Sieciakowa lekcja”, podczas której dzieci poznały zasadę bezpieczeństwa: „Nie ufaj osobom poznanym w sieci”. Rozmawialiśmy o zagrożeniach związanych z kontaktami online i zasadzie ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. Dzieci dowiedziały się, że:

- kontaktujemy się w sieci tylko ze znajomymi i rodziną,
- nie podajemy w sieci prywatnych informacji,
- nigdy nie spotykamy się z osobami poznanymi w sieci,
- nie wysyłamy obcym osobom zdjęć,
- o podejrzanym kontakcie zawsze informuje zaufaną osobę dorosłą.

Dzieci poznały również bliżej jednego z Sieciaków – Kompla (rozmawialiśmy o możliwościach nauki gry na instrumentach i rozwijania innych talentów przy pomocy internetowych tutoriali) oraz jednego z Sieciuchów – Kłamacza (rozmawialiśmy o zagrożeniach związanych z kradzieżami w sieci).

Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- uwrażliwienia dziecka na zagrożenia związane z komunikacją online i zapewnienia o bezwarunkowym wsparciu w przypadku zagrożenia związanego z takimi kontaktami,
- zweryfikowania, z jakich serwisów z możliwością komunikacji (gry, komunikatory, itp.) korzysta dziecko i upewnienia się, czy są one odpowiednie dla jego wieku, skonfigurowane w sposób zapewniający dziecku bezpieczeństwo.

Podczas tej lekcji uczniowie i uczennice poznają czwartą z Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa: „Szczepuj innych w sieci”. Dzieci dowiadują się podczas niej, dla czego ważne jest, żeby traktować inne osoby z szacunkiem, i jak o to zadbać.

Cele:

- zapoznanie dzieci z ideą szacunku dla innych osób w sieci,
- nauczenie ich zasad kulturalnej komunikacji,
- nauczenie reagowania na cyberprzemoc.

1. Wprowadzenie

” Sztuczna Inteligencja stworzyła drużynę Sieciaków, bo sama nie dawała sobie już rady z Sieciuchami, które nie tylko próbowały szkodzić ludziom, ale też zachęcały ich do działania w podobny sposób – by oszukiwać i obrażać inne osoby w sieci.

Kiedys podczas spotkania z Sieciakami SI powiedziała:

– Na szczęście ludzi, którzy robią w internecie złe rzeczy, jest dużo mniej niż pozostałych. I wątpię, żeby kiedykolwiek Sieciuchy wygrały. Musimy jednak dbać o to, żeby zła w sieci było jak najmniej a najlepiej, żeby nie było go wcale.

– Ale czy to możliwe? – zapytał Kompel.

– Musimy zacząć od siebie – odpowiedziała mu SI.

– Ale jak? Co możemy zrobić? – dopytywały Sieciaki.

– Przede wszystkim powinniśmy traktować ludzi z szacunkiem. Zarówno w internecie, jak i poza nim – odpowiedziała im SI.

2. Dyskusja

” Czy znacie takie słowa jak „hejt” albo „cyberprzemoc”?

Są to takie sytuacje, kiedy ktoś kogoś traktuje w internecie bez szacunku, a nawet stosuje wobec niego przemoc. Bo o przemocy mówimy nie tylko wtedy, kiedy ktoś kogoś uderzy. Słowa w sieci również mogą być przemocą. I mogą kogoś bardzo zabołec. Tak się zachowują Sieciuchy i niestety wiele osób je w sieci naśladowe – czasami dzieje się to przez nieuwagę, ale zazwyczaj jednak celowo, żeby komuś sprawić przykrość.

Osoba prowadząca angażuje klasę w dyskusję. Zadaje pytania, wysłuchuje spontanicznych odpowiedzi, komentuje.

• Czy słyszeliście o takich sytuacjach, w których ktoś traktuje drugą osobę w internecie bez szacunku?

Warto, żeby w dyskusji pojawiły się sytuacje ubliżania, wyzywania w komunikacji online, w grach, pisanie nieprzyjemnych komentarzy, publikowanie kompromitujących zdjęć.

• Jak czują się osoby traktowane w ten sposób?

Ważne, żeby wybrzmiało, że osoby, które doświadczają niekulturalnego zachowania w sieci, często są z tego powodu bardzo smutne.

3. Kreskówka

Osoba prowadząca wyświetla klasie kreskówkę „Szacunek innym w sieci” (sieciaki.pl/tv). Po jej obejrzeniu osoba prowadząca informuje dzieci:

”Warto się zawsze zastanowić, czy na pewno chcemy kogoś w sieci krytykować. Może lepiej sobie darować, żeby nie sprawiać nikomu przykrości? Ale jak widzieliście, nawet jeśli chcecie kogoś skrytykować, to można to zrobić w sposób kulturalny. Nigdy nie można krytykować po to, żeby kogoś zranić.

4. Kto to mówi?

Osoba prowadząca wyświetla stronę prezentującą Sieciuchy (sieciaki.pl/warto-wiedziec/sieciuchy). Odczytuje krótką wypowiedź jednego z nich:

”To ja piszę bzdury w sieci. Poza tym wywołuję kłótnie i obrażam.

Cała klasa (lub wyznaczona osoba) próbuje odgadnąć, który z Sieciuchów wypowiada te słowa. Po ustaleniu prawidłowej odpowiedzi osoba prowadząca uruchamia krótki film z wypowiedzią Sieciucha **BEŁKOTA**.

”Co robić, gdy spotkamy w sieci Bełkota?”

Osoba prowadząca pyta klasę, co może zrobić dziecko, które trafia na Bełkota lub kogoś, kto zachowuje się jak Bełkot, czyli obraża, wyzywa w sieci. Ważne, żeby w efekcie rozmowy wybrzmiało:

- nie należy odpowiadać na złośliwości w taki sam sposób,
- można zwrócić komuś uwagę, że tak nie należy się zachowywać, albo zupełnie taką osobę zignorować,
- należy poinformować o takim zachowaniu rodziców lub inną zaufaną osobę dorosłą.

Pyta klasę, co może zrobić dziecko, które widzi lub wie, że kolega lub koleżanka są przez kogoś obrażani w sieci. Ważne, żeby w efekcie rozmowy wybrzmiało:

- udzielić wsparcia koledze lub koleżance poprzez miłą rozmowę,
- poinformować rodziców lub inną zaufaną osobę dorosłą,
- jeżeli znamy osobę, która zachowuje się niekulturalnie, warto zwrócić jej na to uwagę.

5. Karta pracy

Osoba prowadząca rozdaje dzieciom kartę pracy nr 5. Prosi, aby wycięły z niej poszczególne elementy i ułożyły z nich plakat poświęcony zapobieganiu cyberprzemocy. Prosi by dzieci przeczytały umieszczone na nim hasła.

6. Sieciakiem być

„A teraz pora, żebyście poznali bliżej **NETKĘ**. Sztuczna inteligencja dała jej moc szybkiego poszukiwania informacji. Postuchajcie...

Osoba prowadząca wchodzi w sekcję „Sieciaki” i odtwarza film z wypowiedzą Netki. Po filmie zachęca dzieci do wypowiedzi:

„Jak słyszeliście, Netka lubi się uczyć – między innymi o przyrodzie. Wiedzę czerpie z książek, ale też z internetu. Jak myślicie, jak Netka zdobywa w sieci informacje o przyrodzie?”

Ważne, żeby wśród pomysłów znalazły się:

- szukanie po hasłach w wyszukiwarce,
- szukanie filmów na YouTube,
- oglądanie youtuberów,
- słuchanie podcastów.

Osoba prowadząca pyta dzieci, jakie są ich zainteresowania i jak można je rozwijać w sieci. Zwraca uwagę, że w poszukiwaniu treści powinni towarzyszyć im rodzice. Zachęca dzieci do rozmowy na ten temat w domu i wspólnego rozwijania zainteresowań w sieci.

Na koniec osoba prowadząca rozdaje dzieciom naklejki z podobizną Netki.

7. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”? Albo: „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- brzmienie poznanej zasady: „**Szanuj innych w sieci**”,
- imię i cechy poznanego Sieciucha,
- imię i cechy poznanego Sieciaka.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca dzieci do zapytania rodziców, czy dostali taką informację, i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

„Drodzy Rodzice!
Za nami piąta „Sieciakowa lekcja”, podczas której dzieci poznały zasadę bezpieczeństwa: „Szanuj innych w sieci”. Rozmawialiśmy o zjawisku cyberprzemocy i hejtu oraz o zasadach kulturalnej komunikacji i konstruktywnej krytyki. Dzieci dowiedziały się, że należy im się szacunek w sieci ze strony innych osób, że nie wolno traktować innych przemocowo oraz że należy reagować na krzywdę kolegów i koleżanek online poprzez informowanie zaufanych osób dorosłych.

Dzieci poznały również bliżej jednego z Sieciaków – Netkę (rozmawialiśmy o możliwościach wyszukiwania informacji i rozwijania zainteresowań w sieci) oraz jednego z Sieciuchów – Bełkota (rozmawialiśmy o kulturze komunikacji online).

Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- uwrażliwienia dziecka na problem hejtu i powinność traktowania innych osób z szacunkiem,
- ustalenia z dzieckiem, że poinformuje Państwa o każdej sytuacji przemocy doznanej w sieci i otrzyma od Was zrozumienie i wsparcie,
- wykorzystywania rozmaitych sytuacji z otoczenia, zaobserwowanych w sieci, telewizji, do uczenia dziecka szacunku do innych osób i braku zgody na doświadczanie złego traktowania ze strony innych osób.

Uczniowie i uczennice poznają piątą z Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa: „Korzystaj z internetu z umiarem”. Dzieci dowiedzą się, dlaczego zbyt długie korzystanie z internetu i urządzeń ekranowych może być niekorzystane.

Cele:

- zapoznanie dzieci z zagrożeniami związanymi z nadużywaniem internetu i urządzeń ekranowych,
- omówienie, czym jest równowaga w korzystaniu z internetu i urządzeń ekranowych,
- nauczenie dzieci umiarkowanego korzystania z sieci.

1. Wprowadzenie

„Sieciuchy chciałyby, żeby jak najwięcej dzieci przeszło na ciemną stronę sieci i razem z nimi psuło internet. Czyste Zło wpadł kiedyś na pomysł, jak to zrobić. Zaprogramował grę SNEJK, czyli wąż. Bardzo łatwo było się od niej uzależnić.

Kiedy coraz więcej dzieci zaczęło w nią grać, Czyste Zło nie krył swojej radości:

– Jestem genialny. Już niedługo wszystkie dzieci będą dniami i nocami grały w moją grę. I jak już nie będą widziały świata poza internetem, wtedy przeciągniemy je na naszą stronę. I będą nam służyć.

Bełkot, Kradziej, Kłamacz i Śmieciuch bili brawo swojemu władcy i cieszyli się, że już niebawem będą mieli władzę nad dziećmi w sieci.

Na szczęście Sztuczna Inteligencja dowiedziała się w porę o tym planie i powiedziała Sieciakom:

– Przed wami ważna misja. Musicie wejść do sieci i zniszczyć tego snejka, tak żeby gra przestała działać. A potem musicie ostrzec swoich kolegów i koleżanki, że zbyt długie siedzenie przed ekranem jest niebezpieczne.

Osoba prowadząca pyta dzieci, czy znają tę historię. Przypomina im, że można się z nią zapoznać, czytając książkę „Sieciaki. Misja bezpieczny internet” lub wysłuchując na stronie [Sieciaki.pl](https://www.sieciaki.pl) słuchowiska o tym samym tytule.

2. Dyskusja

Osoba prowadząca pyta dzieci, czy widzieli kiedyś linoskoczka, czyli osobę chodzącą po linie. Albo przywołuje inne sytuacje, kiedy ważne jest zachowanie równowagi (chodzenie po krawężniku, stanie w pozycji „jaskółka” itp.). Na tych przykładach tłumaczy, czym jest równowaga fizyczna (utrzymanie stabilnej pozycji).

Alternatywnie, jeżeli warunki w klasie na to pozwalają, osoba prowadząca rozpoczyna tę część lekcji od zachęcenia dzieci (wszystkich lub wybranych) do stanięcia w pozycji „jaskółka”. Następnie prosi dzieci o powolne pochylanie się do czasu, kiedy część dzieci straci równowagę.

” O równowadze mówimy też w odniesieniu do różnych obszarów życia człowieka – wtedy równowaga oznacza odpowiednie proporcje, to znaczy że niczego nie jest ani za dużo, ani za mało, tylko w sam raz. Na przykład równowaga w jedzeniu oznacza, że niejemy ani za dużo, ani za mało. Równowaga w jedzeniu dotyczy też tego, cojemy – niejemy za dużo słodczy,jemy wystarczająco dużo owoców, pijemy odpowiednią ilość wody.

A jak myślicie, co oznacza RÓWNOWAGA w odniesieniu do korzystania z internetu i ekranów?

Ważne, żeby w toku rozmowy z klasą wybrzmiało, że równowaga w korzystaniu z sieci oznacza m.in.:

- ograniczony czas przed ekranem,
- odpowiednia ilość czasu na aktywności fizyczne,
- czas na relacje twarzą w twarz,
- nie korzystanie z sieci w nocy,
- korzystanie z różnorodnych treści (np. nie tylko granie).

3. Kreskówka

Osoba prowadząca informuje dzieci, że lekcja poświęcona jest ostatniej z pięciu Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa, która brzmi „Korzystaj z internetu z umiarem”. Odtwarza kreskówkę poświęconą tej zasadzie.

Po obejrzeniu kreskówki osoba prowadząca informuje dzieci:

” Jak widzicie, internet może być wciągający i trzeba korzystać z niego z umiarem. Trzeba dbać o równowagę!

4. Dyskusja

Osoba prowadząca pyta dzieci, ile czasu dziennie korzystają z ekranów. Przytacza przedziały czasowe, dzieci podnoszą ręce:

- około pół godziny dziennie,
- około godziny dziennie,
- około dwóch godzin dziennie,
- około 3 godzin dziennie,
- 4 godziny lub więcej.

Informuje dzieci, że w ich wieku najlepiej jest, jeśli czas przed ekranami nie przekracza godziny dziennie, a maksymalnie nie powinien przekraczać dwóch godzin. Odnosząc się do kreskówki i doświadczeń dzieci pyta, jakie mogą być konsekwencje zbyt długiego korzystania z sieci. Odpowiedzi zapisuje na tablicy. Ważne, żeby znalazły się wśród nich m.in.:

- zmęczenie,
- ból oczu, głowy,
- brak czasu na sport i zabawę,
- gorsze wyniki w nauce,
- kłótnie z rodzicami.

5. Karta pracy

„ Jak pamiętacie, Sieciuchom bardzo zależy na tym, żeby dzieci korzystały z internetu bez umiaru. Na szczęście Sieciaki razem ze Sztuczną Inteligencją i robotem Netrobim wymyślili katalog ważnych zasad, dzięki którym dużo łatwiej jest zadbać o umiar w sieci. Nazwali je Sieciakowe Zasady Ekranowe. Jak myślicie, jak brzmią te zasady?

Osoba prowadząca pyta dzieci, jakie zasady mogłyby pomóc z zachowaniem umiaru w sieci. Chwali każdy pomysł. Następnie zaprasza dzieci do pracy.

„ Poznajcie Sieciakowe Zasady Ekranowe.

Dzieci w parach dostają karty do gry w memo – karta pracy nr 6. Wycinają karty i rozgrywają jedną partię gry, polegającą na dobieraniu kart w pary.

Po skończonej grze wybrani uczniowie i uczennice odczytują zasady ekranowe – tak powstaje z nich katalog Sieciakowych Zasad Ekranowych. Osoba prowadząca krótko je komentuje.

- **Ograniczam czas przed ekranem**

Najlepiej godzinę dziennie. Nie więcej niż dwie. Ci, którzy korzystają więcej, powinni się ograniczać. Warto poszukać innych atrakcyjnych sposobów spędzania czasu.

- **Nie korzystam z ekranów przed snem**

Najlepiej dwie godziny przed snem (co najmniej godzinę) odkładać ekrany, bo ich światło (podobne do światła dziennego) źle wpływa na zasypianie i jakość snu.

- **Nie korzystam z ekranów podczas posiłków**

Ważne, żeby spędzać czas z innymi domownikami. Ekran podczas posiłków są niezdrowie – zamiast myśleć o jedzeniu, koncentrujemy się na ekranach.

- **Odkładam telefon na czas odrabiania lekcji**

Ekran rozprasza, nawet jeśli ich nie używamy, ale są w pobliżu.

- **Spędzam czas aktywnie**

Sport i inne aktywności fizyczne są bardzo ważne – co najmniej godzina dziennie. Najlepiej dłużej.

- **Bawię się z innymi bez ekranów**

Ekran powinny być tylko dodatkiem. Najważniejsze są interakcje na żywo.

6. Podsumowanie

Osoba prowadząca prosi klasę o ocenę lekcji. W nawiązaniu do ocen w serwisach internetowych może zapytać: „kto daje tej lekcji łapkę w górę”, „kto daje lekcji łapkę w dół”. Albo – „kto daje lekcji jedną gwiazdkę, kto dwie ... kto pięć?” Przy okazji pyta wybrane osoby o powód ich oceny – co się podobało, co nie, co najlepiej dzieci zapamiętały.

W podsumowaniu osoba prowadząca przypomina:

- brzmienie poznanej zasady: „**Korzystaj z internetu z umiarem**”.

7. Podsumowanie – Dyplom

Osoba prowadząca dziękuje dzieciom za udział w serii lekcji. Wymienia wszystkie poznane Sieciakowe Zasady Bezpieczeństwa. Wręcza uczniom i uczennicom wypisane dyplomy.

8. List do rodziców

Osoba prowadząca informuje dzieci, że po lekcji ich rodzice otrzymają w dzienniku elektronicznym informację o przeprowadzonych zajęciach. Zachęca dzieci do zapytania rodziców, czy dostali taką informację i do porozmawiania z nimi na poruszane podczas lekcji tematy.

Propozycja treści dla rodziców:

” Drodzy Rodzice!

Za nami szósta i ostatnia „Sieciakowa lekcja”, podczas której dzieci poznały zasadę bezpieczeństwa: „Korzystaj z internetu z umiarem”. Rozmawialiśmy o tym, czym jest równowaga pomiędzy czasem przed ekranem a aktywnościami offline. Dzieci dowiedziały się o problemie uzależnienia od ekranów i poznały Sieciakowe Zasady Ekranowe.

Z okazji zakończenia cyklu zajęć dzieci otrzymały dyplomy zaświadczające udział w zajęciach i znajomość Sieciakowych Zasad Bezpieczeństwa.

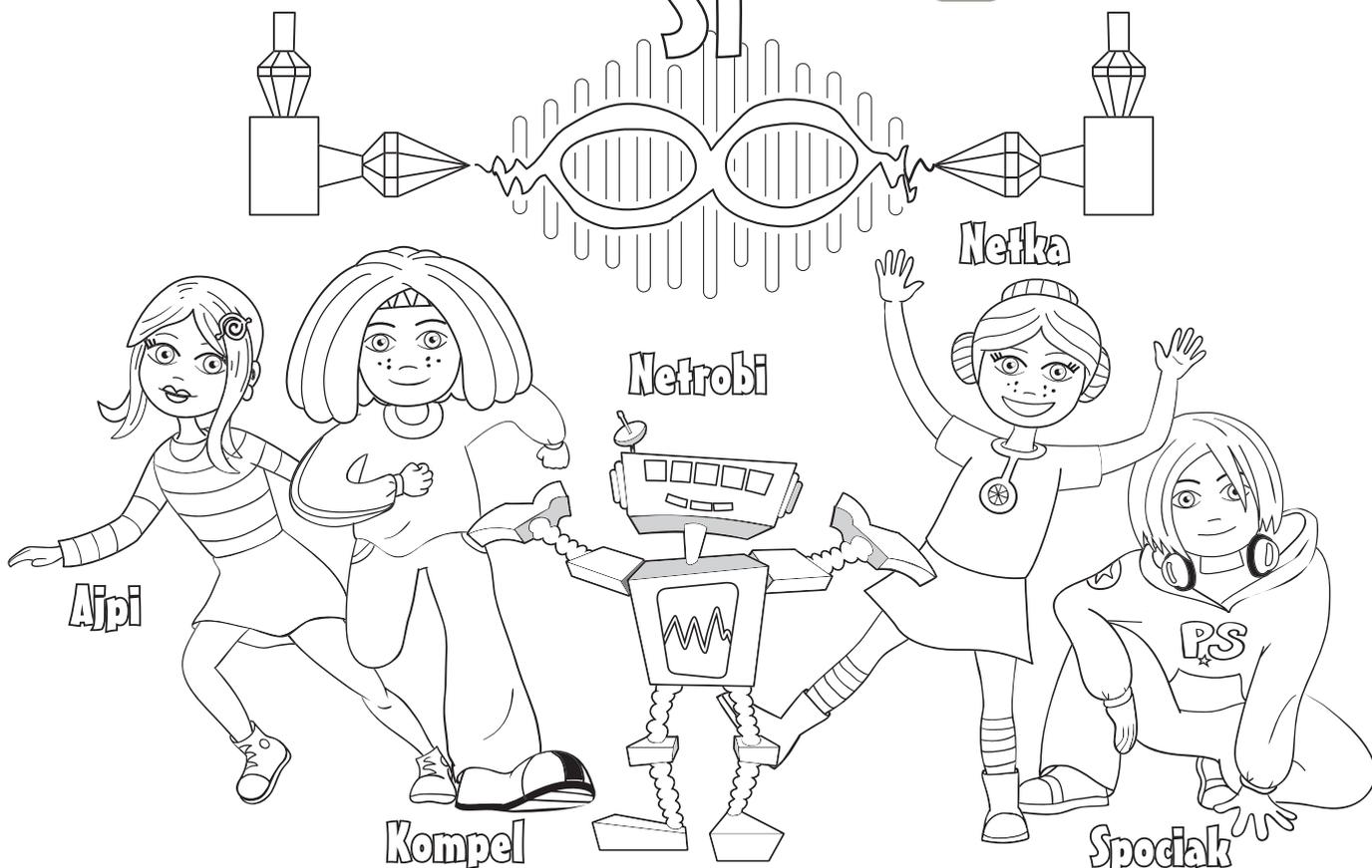
Zachęcam Państwa do:

- porozmawiania z dzieckiem o dzisiejszej lekcji,
- uwrażliwienia dziecka na problem nadużywania ekranów,
- ustalenie Domowych Zasad Ekranowych (zachęcam w tym celu do zapoznania się ze stroną: DomoweZasadyEkranowe.fdds.pl)
- dbania o zrównoważony dostęp dziecka do ekranów i reagowania w sytuacji zaobserwowania symptomów uzależnienia, jak konflikty wokół ekranów, pogarszające się wyniki w nauce, rezygnacja z zainteresowań, senność, drażliwość, utrata zainteresowania relacjami offline.

Dziękuję za Wasze zaangażowanie związane z cyklem „Sieciakowych lekcji”!

Wygląda na to, że Kradziej ukradł z tego plakatu kolor.
Pokoloruj plakat. Poznaj drużynę Sieciaków!

Sieciaki.pl

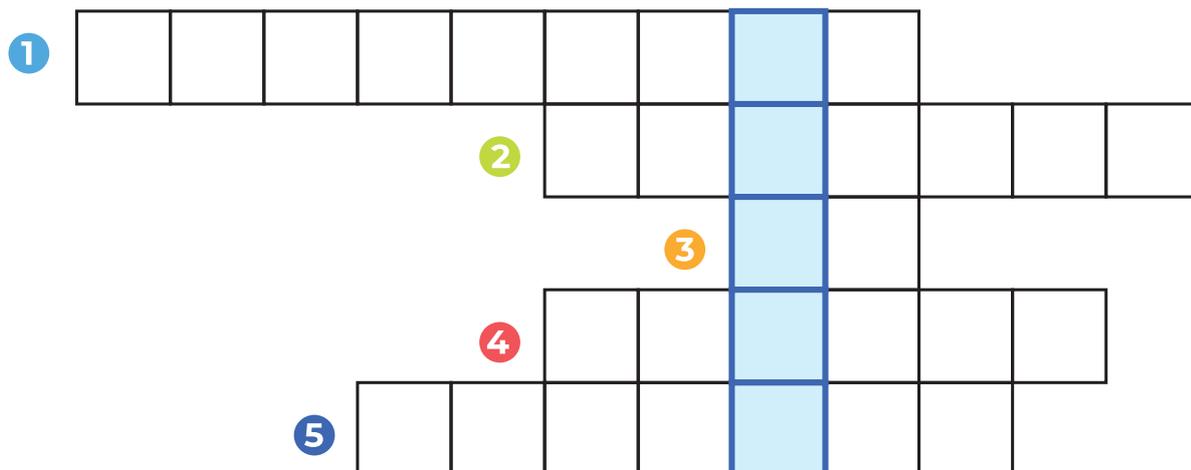

Sieciuchy:!

POZNAJ SIECIAKI, WEJDŹ NA: Sieciaki.pl

**Każdy Sieciak dba w internecie o prywatność. Wiesz, co może w tym pomóc?
Sztuczna Inteligencja ukryła odpowiedź w krzyżówce...**

- 1 Są odpowiedzialne za zło w internecie
- 2 Sieciuch, który kłamie
- 3 Tak Sieciaki nazywają Sztuczną Inteligencję
- 4 Sieciuch, który wygaduje w sieci bzdury
- 5 Robot, który pomaga Sieciakom

Odpowiedź:

Pokoloruj obrazek

Netrobi ułożył listę osób, u których warto szukać pomocy w razie zagrożenia w sieci. Niestety dobrał się do niej Bełkot. Znajdź ukryte słowa – w pionie i w poziomie

P	M	N	A	U	C	Z	Y	C	I	E	L	G	I	W	Z
P	A	K	D	H	U	E	R	W	B	P	Z	Y	Ł	C	K
E	M	S	E	W	L	Ą	P	K	C	E	B	L	P	I	G
D	A	I	H	B	K	R	L	D	Y	R	E	K	T	O	R
A	B	O	T	A	T	A	Ę	U	C	K	H	M	N	C	L
G	J	S	L	B	P	O	K	S	P	N	U	I	S	I	O
O	G	T	N	C	K	U	D	Z	I	A	D	E	K	A	P
G	H	R	T	I	Ń	B	R	A	T	F	W	M	E	J	I
D	S	A	G	A	I	O	P	F	G	H	B	Z	S	M	E
A	W	Y	C	H	O	W	A	W	C	Z	Y	N	I	U	K
G	U	Z	Y	E	B	A	K	H	D	X	L	I	Ó	F	U
M	A	T	G	S	U	W	U	J	E	K	O	M	I	G	N

SI przesyła do Ciebie ważny numer. Ukryła go, żeby nie przechwycił go Sieciuchy. Rozwiąż równania i poznaj numer telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży

$$6 - 5 = \square$$

$$4 - 3 = \square$$

$$3 + 3 = \square$$

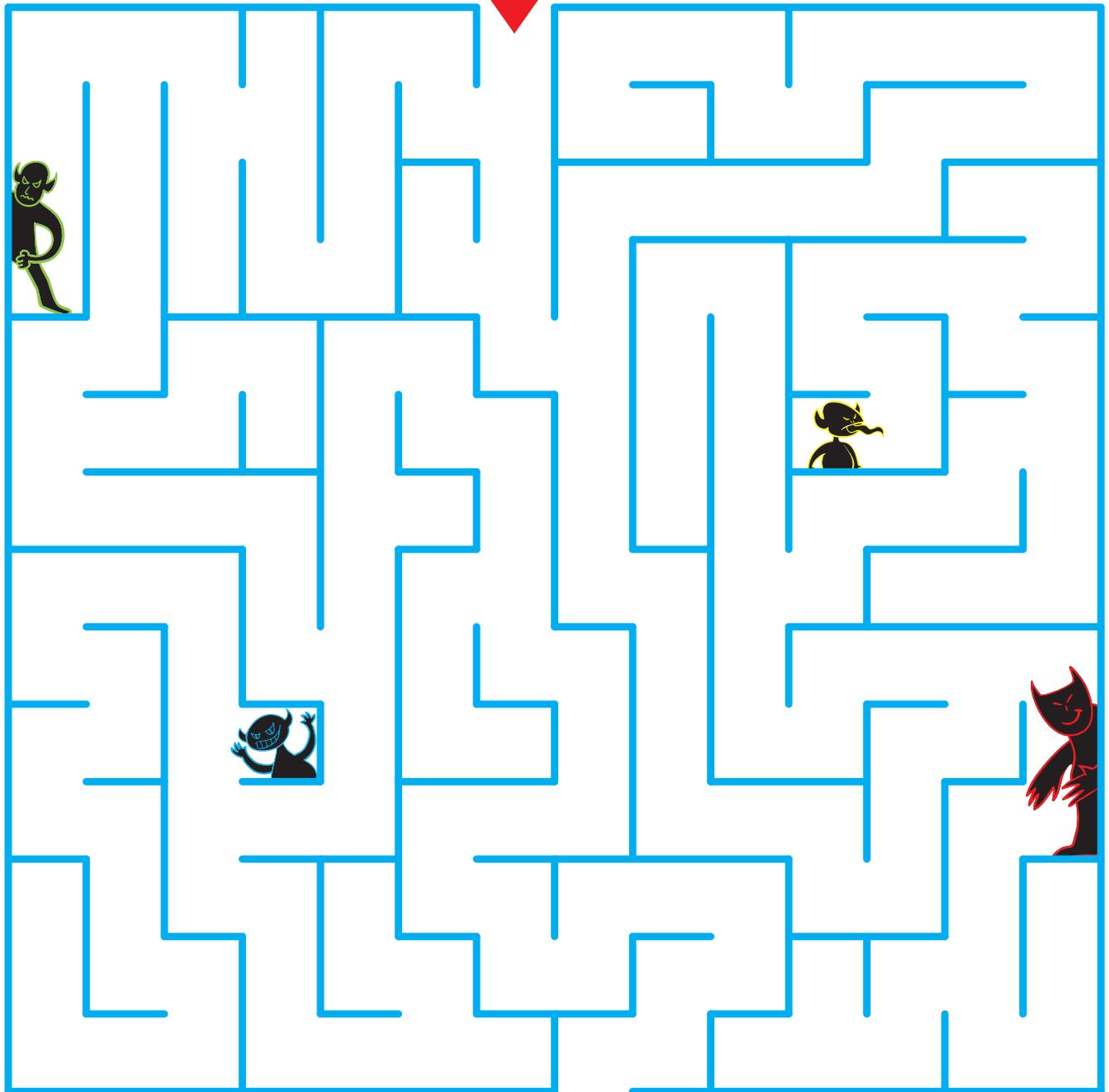
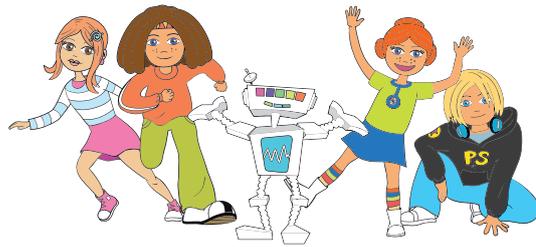
$$4 - 3 = \square$$

$$7 - 6 = \square$$

$$0 + 1 = \square$$

Odpowiedź:

**Internet to super zabawa, jeżeli umiesz unikać Sieciuchów. A umiesz?
Przejdź z Sieciakami przez labirynt i spotkaj się z SI. Trzymaj się z dala od Sieciuchów!**

Potnij obrazek wzdłuż przerywanych linii i z powstałych puzzli ułóż plakat. Odczytaj hasła!

Sieciakowe memo. Poznaj Sieciakowe Zasady Ekranowe!

Wytnij obrazki i sprawdź, jak dużo par uda Ci się zebrać

Ograniczam czas przed ekranem

Nie korzystam z ekranów przed snem

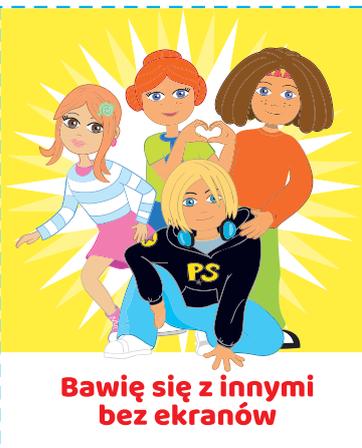
Nie korzystam z ekranów podczas posiłków

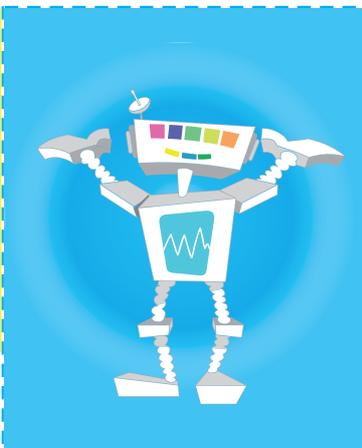
Odkładam telefon na czas odrabiania lekcji

Spędzam czas aktywnie

Bawię się z innymi bez ekranów

Ograniczam czas przed ekranem

Nie korzystam z ekranów przed snem

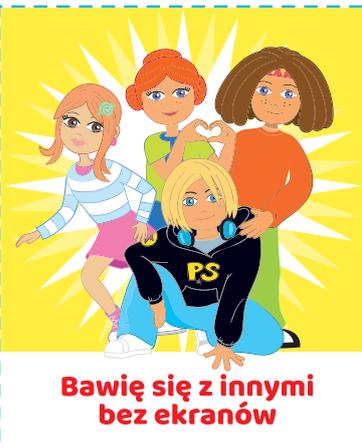
Nie korzystam z ekranów podczas posiłków

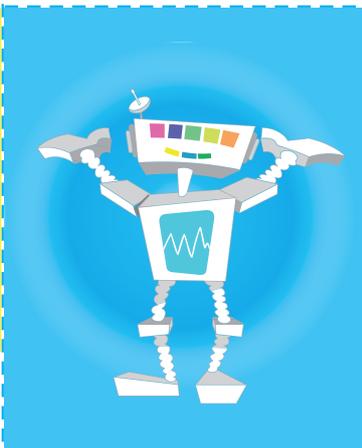
Odkładam telefon na czas odrabiania lekcji

Spędzam czas aktywnie

Bawię się z innymi bez ekranów

Propozycje edukacyjne projektu Sieciaki.pl

Sieciaki.pl to projekt Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, który ma na celu edukację dzieci w zakresie bezpiecznego i zrównoważonego korzystania z internetu i urządzeń ekranowych. Obejmuje propozycje dla dzieci w wieku 6–11 lat, nauczycieli oraz rodziców.

W ramach projektu dostępne są:

- **Serwis Sieciaki.pl**

Strona zawiera szereg materiałów prezentujących przygody Sieciaków walczących z Sieciuchami o bezpieczeństwo w sieci oraz przybliżających dzieciom zasady bezpieczeństwa online: filmów, kreskówek, piosenek, książek i słuchowisk. Na stronie znajdują się także propozycje materiałów dla nauczycieli: scenariusze zajęć z wykorzystaniem zasobów strony, a także wskazówki dla rodziców.

- **Kurs e-learning „Sieciaki. Misja bezpieczny internet”**

Kurs to propozycja zajęć lekcyjnych w szkole lub edukacji przez zabawę w domu. Dzięki kursowi umieszczonemu na stronie [Sieciaki.pl](https://sieciaki.pl) dzieci poznają sieciakowe przygody, dowiadują się o niebezpiecznych sytuacjach, których mogą doświadczyć w internecie, a także uczą się skutecznych metod reagowania na zagrożenia w sieci. Kurs składa się z 15 części (misji).

- **Książki i słuchowiska o przygodach Sieciaków**

„Sieciaki. Misja bezpieczny internet”, „Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu” oraz „Sieciaki. Jest nas więcej” to seria książek autorstwa Łukasza Wojtasika, które w barwny sposób opisują przygody Drużyny Sieciaków. Poruszają problemy związane z m.in.: nadużywaniem internetu, hejtem czy pogonią za popularnością. Książki przeznaczone są dla dzieci powyżej 7 roku życia. Dostępne są do zakupienia na stronie Wydawnictwa Muchomor (z kodem FDDS 50% zniżki). Na stronie [Sieciaki.pl](https://sieciaki.pl) dwie pierwsze części dostępne są w postaci bezpłatnych słuchowisk. Trzecia część dostępna będzie niebawem.

- **Scenariusze zajęć dla nauczycieli i pedagogów**

Scenariusze dotyczą różnych zagadnień związanych z zagrożeniami i bezpieczeństwem w internecie. Przeznaczone są dla różnych grup wiekowych i mają różne warianty realizacji. Wśród propozycji znajdują się 2 scenariusze przygotowane z wykorzystaniem książek i audiobooków o przygodach Sieciaków. Scenariusze zajęć można znaleźć na stronie [Sieciaki.pl](https://sieciaki.pl) w zakładce: Dla nauczycieli – Propozycje edukacyjne.

Sieciaki – książki, które uczą dzieci bezpieczeństwa w sieci.

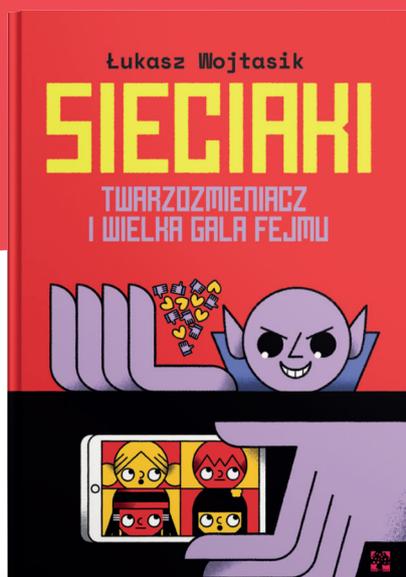
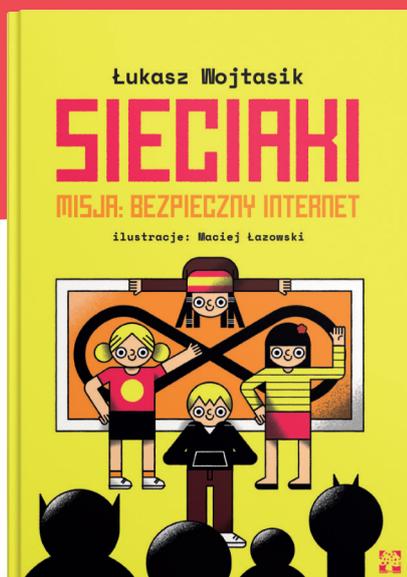
Sieciaki, czyli Ajpi, Spociak, Netka i Kompel to dzieci, które potrafią sprawnie i bezpiecznie korzystać z sieci. Sztuczna Inteligencja zaprosiła je do współpracy, by u boku robota Netrobiego walczyły z wrednymi Sieciuchami, które pod wodzą Czystego Zła sieją w sieci zamęt.

Przygody Sieciaków od lat można poznawać w sieci na stronie Sieciaki.pl. Od niedawna są też opisywane w serii książek „Sieciaki” wydawanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę i wydawnictwo Muchomor.

Książkowe perypetie Sieciaków przybliżają dzieciom aktualne zagrożenia, jak nadużywanie sieci, szkodliwe treści czy internetowy hejt. Mogą być czytane przez dzieci samodzielnie lub wspólnie z rodzicami lub opiekunami. Mogą inicjować rodzinne rozmowy o internecie lub być podstawą zajęć edukacyjnych w szkole.

Przygody Sieciaków opisywane w książkach można też poznać dzięki bezpłatnym słuchowiskom dostępnym na stronie Sieciaki.pl.

W serii ukazały się:

Książki można zakupić na stronie wydawnictwa Muchomor. Z kodem FDDS dostępne za 50% ceny.